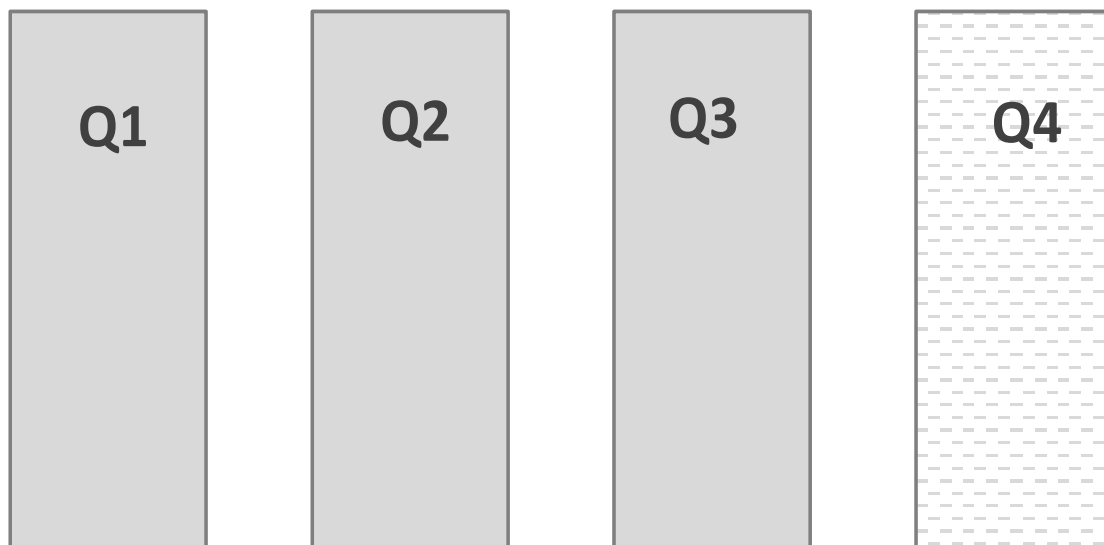

РЕПУБЛИКА СРБИЈА
Министарство привреде

АНАЛИЗА ПРИВРЕДНИХ КРЕТАЊА

Q4 2018.

БЕОГРАД, март 2019.

Анализа привредних кретања

Бр. Q4/2018.

Актуелна привредна кретања Министарства привреде, представљају аналитички преглед привредних трендова и пресек актуелног стања српске привреде. Анализе указују на проблеме у појединим привредним областима и на основне правце мера и активности које Министарство привреде предузима у циљу њиховог превазилажења. Анализе садрже и компаративни преглед економских кретања са земљама ЕУ и земљама у региону југоисточне Европе. Публикације приказују и актуелне аналитичке прилоге из појединих привредних области.

У априлу и септембру припремају се опширније анализе привредних кретања (*Пролећна и Јесења анализа*), које садрже анализу и прогнозу текућих привредних кретања..

Издавач:

Министарство привреде
Сектор за приватизацију, стечај и индустријски развој
Одељење за индустријски развој
Београд, Кнеза Милоша 20

Аутори:

Светлана Николић, Светлана Милошевић, Слободан Ђурић, Миодраг Трајковић

Припрема за штампу:

Светлана Николић, Светлана Милошевић,

Штампа и дистрибуција: Министарство привреде 2019.

САДРЖАЈ

Анализа привредних кретања - резиме	1
Бруто домаћи производ	3
Индустрија	4
Грађевинарство	10
Трговина на мало	11
Спољна трговина	12
Пословна демографија	14
Тржиште радне снаге	15
Зараде	19
Потрошачке цене	22
Цене произвођача индустријских производа за домаће тржиште	24
Глобални индекс конкурентности (GCI)	25

Табела 1. Основни економски индикатори

Реалан раст у %	Ø 2017 Ø 2016	Q1 2018 Q1 2017	Q2 2018 Q2 2017	Q3 2018 Q3 2017	Q4 2018 Q4 2017	I-XII 2018 I-XII 2017
Индустрија	3,9	5,9	2,2	-2,7	-0,8	1,3
- Прерађивачка	6,3	4,4	1,9	0,1	0,7	1,9
Извоз робе	12,0	8,7	6,7	8,1	9,2	8,1
Увоз робе	13,8	12,3	11,1	18,9	13,6	13,0
Трговина на мало	3,7	3,2	3,3	4,9	6,1	4,2
Запослени	3,0	3,3	3,2	3,8	3,4	3,3
Незапослени	-9,3	-10,1	-10,1	-10,5	-10,8	-10,4
Нето зараде	0,9	3,8	4,8	4,2	5,3	4,4
Инфлација	3,0	1,6	1,9	2,4	2,0	2,0

Извор: РЗС и МП-истраживање

Анализа актуелних привредних кретања 2018.
припремљена је на основу података доступних до 28. фебруара 2019.

АКТУЕЛНО – РЕЗИМЕ

Основне карактеристике привредних кретања у 2018. години:

- Реални раст бруто домаћег производа у четвртм кварталу 2018. године, у односу на исти период претходне године, износио је 3,4%. Повољан макроекономски амбијент и убрзање реализације инфраструктурних пројеката условили су раст инвестиција у основне фондове. Поред тога, позитивна кретања на тржишту рада и повољни услови задуживања допринели су расту потрошње домаћинства, тако да је домаћа тражња била главни покретач раста БДП-а у Q4.
- Раст укупне индустријске производње 1,3%, прерађивачке индустрије 1,9% и сектора снабдевања електричном енергијом, гасом, паром и климатизацијом 1,2%, док је сектор рударства забележио пад од 4,8%.
- *Раст потрошње домаћинства* - раст промета у трговини на мало за +4,2%. Добри резултати у промету у трговини на мало иницирани су повољним кретањима у привреди, реалним растом зарада и запослености у приватном сектору, повећањем личне потрошње, смањењем каматних стопа и растом новоодобрених готовинских и стамбених кредита становништву.
- Укупна спољнотрговинска робна размена у 2018. године износила је 38,2 млрд. EUR (извоз 16,3 млрд EUR, а увоз 21,9 млрд.EUR) и остварила је раст од 10,9% на међугодишњем нивоу. Извоз робе је забележио раст од 8,1%, а увоз робе од 13,0%. Дефицит робне размене је повећан за 30,0% и износио је 5.647,0 мил.EUR. Покривеност увоза извозом износила је 74,3%.
- Основано је 46.434 привредних субјеката (37.614 предузетника и 8.820 предузећа), а угашено 26.114 (22.124 предузетника и 3.990 предузећа), тако да је укупан број привредних субјеката повећан за 20.320 (15.490 предузетника и 4.830 предузећа), нето-ефекат укупно (однос броја основаних и угашених привредних субјеката) је 1,8 и показује да се на сваких 10 угашених привредних субјеката оснује 18 нових.
- Настављени су позитивни трендови на *тржишту рада*: број запослених повећан за 3,3%, а укупан број незапослених смањен за -10,4% на међугодишњем нивоу. На раст запослености утицао је пораст броја запослених код приватних предузетника и запослених код њих и запослених код правних лица. У структури укупне формалне запослености 93% (2.016.341 лица) су у радном односу, 3,5% (75.904 лица) су ван радног односа и 3,5% су регистровани индивидуални пољопривредници (75.470 лица).
- *Запосленост у прерађивачкој индустрији 2018 повећана је за 6,5% (27.324 радника)* у односу на 2017. годину. Од укупно 24 области прерађивачке индустрији, забележен је раст запослених у 20 а пад у 4 области (у производњи: основних фармацеутских производа и препарата, производњи кокса и деривата нафте, производа од неметалних минерала, осталим саобраћајним средствима). Највећи раст је забележен у производњи: моторних возила, приколица и полуприколица, електричне опреме и металних производа, осим машина.
- Реални раст *просечне нето зараде* је 4,4% и износила је 49.650 динара или 419,8 EUR, а у прерађивачкој индустрији 45.317 динара (383,2 EUR). Снажан привредни раст и виша минимална цена рада у 2018. утицали су на повећање номиналне нето зараде. Раст просечне зараде у 2018. години резултат је виших зарада у приватном сектору и раста зарада у јавном сектору, што је омогућено резултатима фискалне политике током претходне четири године.
- *Инфлација* –је забележила раст од 2,0% и у оквиру је циљане инфлације од $1,5 \pm 3\%$.

Табела 2. Основни показатељи макроекономских кретања

	Јединица мере	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
РЕАЛНИ СЕКТОР										
Бруто домаћи производ	мг.стопе, у %	0,6	1,4	-1,0	2,6	-1,8	0,8	3,3	2,0	4,2 ¹
Бруто домаћи производ	мил. EUR	31.546	35.432	33.679	36.427	35.468	35.716	36.723	39.183	42.780
Бруто домаћи производ рс	EUR	4.326	4.896	4.677	5.083	4.973	5.034	5.203	5.581	6.110
Индустријска производња	мг.стопе, у %	1,2	2,5	-2,2	5,5	-7,3	7,3	5,2	3,9	1,3
Рударство	мг.стопе, у %	3,8	9,8	0	5,3	-15,8	12,2	3,2	2,2	-4,8
Прерађивачка индустрија	мг.стопе, у %	2,6	-0,2	-0,9	4,8	-4,8	5,7	6,0	6,3	1,9
Снабдевање ел. енергијом, гасом, паром и климатизација	мг.стопе, у %	-4,4	9,7	-7,1	8,1	-14,9	12,2	2,7	-6,2	1,2
ТРЖИШТЕ РАДА										
Запослени	у хиљадама	1.901	1.866	1.866	1.865	1.845	1.896	1.914	1.977	2.131
Активно незапослена лица	у хиљадама	744	753	762	775	767	743	714	651	583
Анкетна стопа незапослености	%	19,2	23,0	23,9	22,1	19,2	17,7	15,3	13,5	12,9*
Нето зараде	RSD	34.142	37.976	41.377	43.932	44.530	44.432	46.097	47.893	49.650
	реалне стопе, у %	0,7	0,2	1,1	-1,5	-1,5	-2,1	2,5	0,9	4,4
Пензије	RSD	19.890	21.285	22.450	23.378	23.553	23.196	23.006	23.913	25.317
	реалне стопе, у %	-5,9	-3,6	-2,2	-3,4	-2,1	-0,1	-0,1	-1,2	3,8
ЕКОНОМСКИ ОДНОСИ СА ИНОСТРАНСТВОМ										
Извоз робе и услуга	мил. EUR	9.515	11.145	11.469	13.937	14.451	15.728	17.385	19.312	21.238
	мг.стопе, у %	18,3	17,1	2,9	21,5	3,7	8,8	10,5	11,2	10,0
Увоз робе и услуга	мил. EUR	14.244	16.487	16.992	17.782	18.096	18.643	19.597	22.343	25.392
	мг.стопе, у %	8,7	15,7	3,1	4,7	1,8	3,0	5,1	14,5	13,6
Стране директне инвестиције	мил. EUR	1.133	3.320	753	1.298	1.236	1.804	1.899	2.418	3.188
	% БДП	3,8	9,9	2,4	3,8	3,7	5,1	5,2	6,2	31,8
Спољни дуг	мил. EUR	23.509	24.123	25.645	25.644	25.679	26.234	26.494	25.599	26.517
	% БДП	79,0	72,2	80,9	74,8	77,1	73,5	72,1	65,3	62,0
КУРС ДИНАРА										
Просечан курс динара према евра	RSD/EUR	103,04	101,95	113,13	113,14	117,31	120,73	123,12	121,34	118,27
Просечан курс динара према долару	RSD/USD	77,91	73,34	88,12	85,17	88,54	108,85	111,29	107,50	100,28
ПОТРОШАЧКЕ ЦЕНЕ										
Инфлација, крај периода	мг.стопе, у %	10,3	7,0	12,2	2,2	1,7	1,5	1,6	3,0	2,0
Инфлација, просек периода	мг.стопе, у %	6,5	11,0	7,8	7,8	2,9	1,9	1,2	3,0	2,0

Извор: РЗС, НБС, МФ. ¹ процена РЗС, * Q4 2018; **IX 2018.

Напомена: Приказани су ревидирани подаци за БДП и учешћа у БДП (РЗС је извршио ревизију података о БДП 2015-2017 у октобру 2018).

БРУТО ДОМАЋИ ПРОИЗВОД

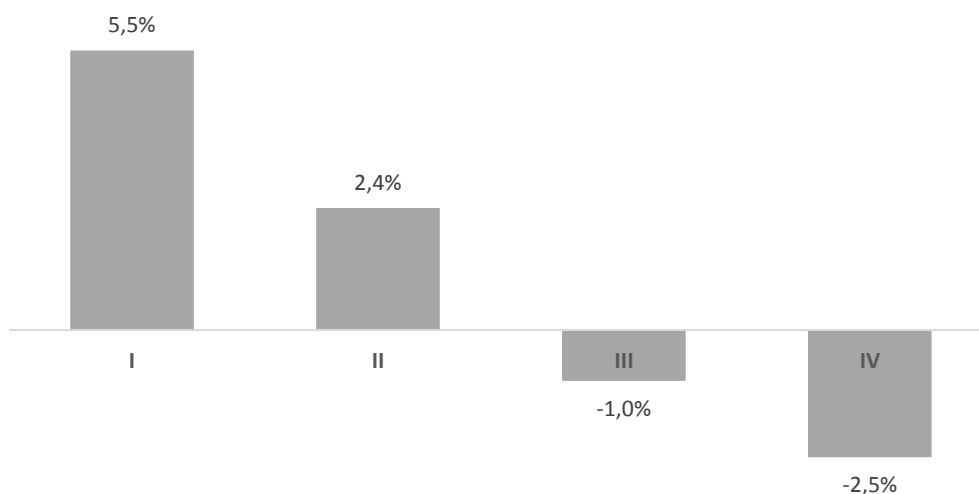
- Реални раст бруто домаћег производа у четвртм кварталу 2018. године, у односу на исти период претходне године, износио је 3,4%. Повољан макроекономски амбијент и убрзање реализације инфраструктурних пројеката условили су раст инвестиција у основне фондове. Поред тога, позитивна кретања на тржишту рада и повољни услови задуживања допринели су расту потрошње домаћинства, тако да је домаћа тражња била главни покретач раста БДП-а у Q4 (3,4% мг.).
- Потрошња домаћинства на мг. нивоу убрзала је раст у Q4 и позитивно је допринела расту БДП-а са 2,5 п.п. То потврђују и позитивна кретања показатеља активности у услужним секторима (трговина и услуге смештаја и исхране). Тако је промет у трговини на мало повећан за 4,2% мг., а број долазака и ноћења домаћих туриста за 5,8% мг. и 6,7% мг., респективно. На раст потрошње домаћинства указује и раст увоза потрошне робе (16,5% мг.). Кретање показатеља извора потрошње домаћинства такође указује на њен раст у Q4. Такође, зараде у 2018. години остварила мг. раст номинално 6,5% и реално 4,4%.
- Десезонирана серија података показује раст бруто домаћег производа у четвртм кварталу 2018. године од 0,3% у односу на претходни квартал.
- Посматрано по делатностима, у четвртм кварталу 2018. године, у односу на исти период претходне године, значајан реални раст бруто додате вредности забележен је у сектору пољопривреде, шумарства и рибарства, 15,6%, сектору трговине на велико и мало и поправке моторних возила, саобраћаја и складиштења и услуга смештаја и исхране, 6,5% и сектору информисања и комуникација, 5,1%.
- Посматрано по агрегатима употребе бруто домаћег производа, у четвртм кварталу 2018. године, у односу на исти период претходне године, реални раст забележен је код свих агрегата: издаци за финалну потрошњу домаћинства, 3,2%, издаци за финалну потрошњу непрофитних институција које пружају услуге домаћинствима (НПИД), 2,7%, издаци за финалну потрошњу државе, 3,3%, бруто инвестиције у основна средства, 3,2%, извоз робе и услуга, 10,6% и увоз робе и услуга, 10,9%.

Табела 3. Бруто домаћи производ – стопе раста

	2018			
	I	II	III	IV(1)
Бруто домаћи производ (БДП)	4,9	4,9	4,1	3,4
Бруто додата вредност (БДВ)	5,2	5,1	4,3	3,4

Извор: РЗС – (1) Процена РЗС

Графикон 1. Бруто додата вредност Индустије,
стопе реалног раста (промене, према истом периоду претходне године)

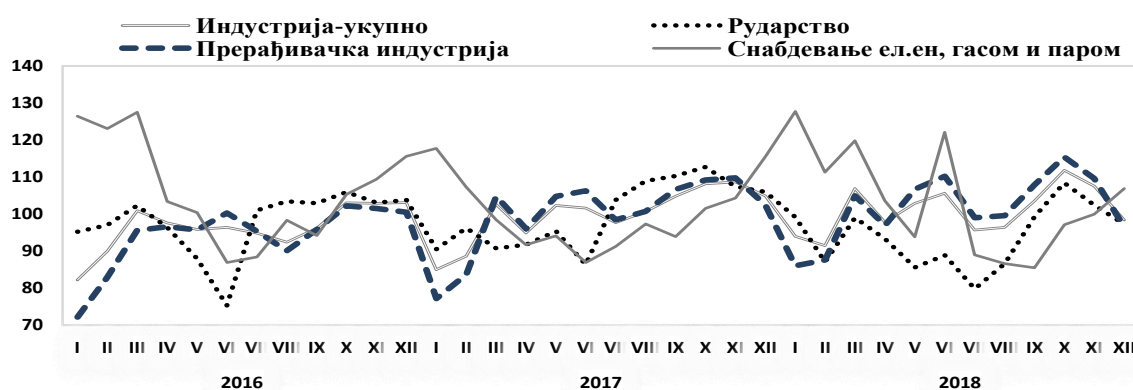

Извор: РЗС, МП-истраживање

ИНДУСТРИЈА

- Индустијска производња у **2018. године, у односу на 2017. године**, већа је за 1,3%, прерађивачка индустрија 1,9% и производња електричне енергије 1,2%, док је сектор рударства остварио пад од 4,8%.
- У **Q4 2018. године**, у односу на исти период 2017. године, забележен је пад укупне индустријске производње за -0,8%, рударства -5,5% и сектора снабдевања електричном енергијом, гасом, паром и климатизацијом од 5,4%, док је раст је остварен у сектору прерађивачке индустрије 0,7%.
- Индустијска производња у **децембру 2018. године** мања је за -6,3% у односу на децембар 2017. године, а прерађивачка индустрија од -5,8%.
- **Обим индустријске производње у децембру 2018. године**, у односу на децембар 2017, бележи: раст код 8 области (учешће у структури индустријске производње 22%), а пад код 21 области (учешће у структури индустријске производње 78%).
- **Производња малих предузећа** (број запослених мањи од 50) која нису обухваћена редовним статистичким истраживањем прати се на узорку изабраних јединица из сектора прерађивачке индустрије. Када се укључи оцена индустријске производње малих предузећа из узорка, индустријска производња у децембру 2018. године, у односу на просек 2017. године, код укупне индустријске производње мања је за -1,6%, а код прерађивачке индустрије мања је за -3,4%.

Графикон 2. Индустијска производња (2017=100)

Извор: РЗС, МП-истраживање

Табела 4. Индикатори индустријске производње

и	Учешће у БДП	Учешће у укупној БДВ	Учешће у БДВ индустрије	Пондери	Запослени
Укупно	22,0	26,5	100,0	100,0	100,0
Рударство	2,1	2,6	9,7	7,7	4,6
Прерађивачка инд.	15,1	18,2	68,7	75,7	83,9
Снаб. ел. ен.гасом и паром	3,6	4,3	16,4	16,6	5,1
Снаб. водом и управљање водама	1,2	1,4	5,2		6,4

Извор: РЗС - БДВ (2017) и пондери (2018) и запослени (2018)

Табела 5. Стопе раста физичког обима индустријске производње

	2016	2017	Q1 2018 Q1 2017	Q2 2018 Q2 2017	Q3 2018 Q3 2017	Q4 2018 Q4 2017	I-XII 2018 I-XII 2017
Укупно	5,2	3,9	5,9	2,2	-2,7	-0,8	1,3
Рударство	3,2	2,2	2,8	-2,2	-17,7	-5,5	-4,8
Прерађивачка инд.	6,0	6,3	4,4	1,9	0,1	0,7	1,9
Снаб. ел. ен. гасом, паром и кл.	2,7	-6,2	10,9	6,2	-7,4	-5,4	1,2

Извор: РЗС, МП- истраживање

Прерађивачка индустрија

У 2018. године ублажен је тренд раста прерађивачке индустрије (раст 1,9%), што је последица слабијих резултата у Производњи прехранбених производа, Производњи моторних возила, приколица и полуприколица и Производњи електричне опреме.

Табела 6. Прерађивачка индустрија

	2016	2017	Q1 2018 Q1 2017	Q2 2018 Q2 2017	Q3 2018 Q3 2017	Q4 2018 Q4 2017	I-XII 2018 I-XII 2017
Физички обим , стопа раста у %	6,0	6,3	4,4	1,9	0,1	0,7	1,9
Зараде , нето зарада РСД	43.618	45.949	44.455	45.712	44.419	46.602	45.317
стопа раста у % - реално	4,7	4,1	5,2	5,0	3,1	6,8	4,5
Цене произвођача , стопа раста у %	-0,5	3,8	0,7	0,7	4,0	3,5	2,4
Извоз , у мил. EUR	12123,8	13769,0	3569,3	3877,2	3748,3	3832,0	15026,8
стопа раста у %	11,6	13,6	12,4	9,1	8,0	7,1	9,1
Увоз , у мил. EUR	13185,8	14663,3	3781,8	4210,5	4003,0	4414,4	16409,7
стопа раста у %	5,4	11,2	16,0	8,6	10,4	9,7	11,8

Извор: РЗС, МП – истраживање

- Физички обим бележи раст у Q4 2018. у односу на исти период 2017. годину (0,7%).
- Реалан раст зарада 6,8% .
- Раст цена произвођача индустријских производа (3,5%).
- Раст извоза 7,1% и увоза 9,7%.

Табела 7. Стопе раста прерађивачке индустријске

	2016	2017	Q1 2018 Q1 2017	Q2 2018 Q2 2017	Q3 2018 Q3 2017	Q4 2018 Q4 2017	I-XII 2018 I-XII 2017
Прерађивачка индустрија	6,0	6,3	4,4	1,9	0,1	0,7	1,9
Произ.прехранбених производа	5,6	-0,3	-2,0	2,3	1,6	-7,6	-2,3
Производња пића	0,1	4,8	7,6	2,7	-9,2	5,1	2,5
Произ.дуванских производа	22,5	10,2	0,5	-14,6	-6,7	-5,7	-7,1
Производња текстила	-7,6	13,0	24,2	-1,2	-17,3	-20,3	-6,4
Пр. одевних предмета	9,9	1,4	9,6	9,7	-8,4	-2,0	3,0
Произ.коже и предмета од коже	-5,6	-3,4	7,1	12,6	13,5	-0,7	5,9
Прерада дрвета и произ. од дрвета	-1,1	10,7	2,8	5,3	-3,6	-2,0	1,1
Произ.папира и произ. од папира	4,7	8,0	5,5	9,9	8,1	3,9	3,8
Штам. и умн. аудио и видео записа	9,6	-12,3	2,7	1,1	2,5	-3,7	1,3
Производња кокса и деривата нафте	0,8	7,3	4,2	4,2	12,5	7,5	7,2
Произв. хем. и хемијских производа	18,5	14,8	23,0	-7,8	-3,8	-3,3	1,1
Произ.основних фар.произ. и препарата	1,2	10,7	0,3	-3,2	-27,4	12,1	0,1
Произ. производа од гуме и пластике	14,1	12,7	4,9	-3,5	-0,2	2,2	1,4
Произ. производа од осталих немет.минерала	7,0	3,5	7,8	7,0	7,6	5,3	7,7
Производња основних метала	12,6	12,5	13,2	11,7	1,1	12,8	10,6
Произ мет. производа, осим машина и уређаја	8,9	10,5	8,1	-3,5	8,5	-1,0	1,8
Произв.рачунара, елект. и оптичких производа	15,9	5,7	-18,4	1,4	-6,3	-32,2	-16,3
Произ. елек. опреме	2,5	5,6	-1,8	-1,4	-16,5	1,9	-3,8
Произв. непоменутих машина и неп.опреме	-4,0	29,5	4,5	13,6	4,2	11,2	8,4
Произ. моторних возила, прик. и полупри.	-6,2	-7,5	-4,5	4,9	2,3	-17,2	-4,1
Производња осталих саобраћајних средстава	32,0	4,4	-11,9	11,3	43,0	24,9	11,8
Производња намештаја	8,0	7,0	16,8	3,2	12,8	0,7	6,3
Остале прер.делатности	9,1	4,5	13,2	5,2	4,3	35,3	19,3
Поправка и монтажа машина и опреме	-0,7	-16,2	11,7	28,5	13,0	19,2	20,7

Извор: РЗС

Производња прехрамбених производа

- У 2018. години забележен је пад производње од -2,3%, што је вероватно последица пада укупне тражње. Производња прехрамбених производа забележена је веома ниску стопу извоза у 2018. години (0,6%), где су најлошији резултати остварени у Q1 и Q3, што је истовремено пратило и пад производње и раст увоза. Такође, и увођење такси прво од 10%, а затим од 100% на производе који се испоручују на Косово и Метохију значајно је утицало на лошије резултате у овој индустријској области.
- Обим производње – учешће у прерађивачкој индустрији 21,2%
- Број запослених – учешће у прерађивачкој индустрији 19,4%.

Табела 8. Производња прехрамбених производа

	2016	2017	Q1 2018 Q1 2017	Q2 2018 Q2 2017	Q3 2018 Q3 2017	Q4 2018 Q4 2017	I-XII 2018 I-XII 2017
Физички обим, стопа раста у %	5,6	-0,3	-2,0	2,3	1,6	-7,6	-2,3
Зараде, нето зарада РСД	39.212	41.038	39.368	39.933	39.901	41.053	40.077
стопа раста у % - реално	1,5	3,4	4,9	4,4	4,0	6,5	4,6
Цене произвођача, стопа раста у %	2,0	1,1	-0,1	2,1	-1,5	-1,2	-0,8
Извоз, у мил. EUR	1490,6	1557,3	342,2	411,1	397,3	416,8	1566,9
стопа раста у %	8,1	4,5	-4,3	5,2	-2,5	3,7	0,6
Увоз, у мил. EUR	742,3	868,0	226,7	231,9	220,3	305,1	984,0
стопа раста у %	-2,2	16,9	23,3	5,5	3,8	14,6	13,4

Извор: РЗС, МП – истраживање

- Физички обим производње у Q4 2018. забележио је пад -7,6% у односу на исти период 2017. годину.
- Реалан раст зарада 6,5%.
- Пад цена произвођача индустријских производа -1,2%.
- Раст извоза 3,7% и увоза 14,6%.

Производња кокса и деривата нафте

- Стабилан тренд раста настављен је и у 2018. године (раст 7,2%)
- Обим производње - учешће у прерађивачкој индустрији 8,9%.
- Број запослених - учешће у прерађивачкој индустрији 0,7%.

Табела 9. Производња кокса и деривата нафте

	2016	2017	Q1 2018 Q1 2017	Q2 2018 Q2 2017	Q3 2018 Q3 2017	Q4 2018 Q4 2017	I-XII 2018 I-XII 2017
Физички обим, стопа раста у %	0,8	7,3	4,2	4,2	12,5	5,1	7,2
Зараде, нето зарада РСД	109.571	113.186	86.146	81.539	81.210	84.668	83.350
стопа раста у % - реално	-0,1	2,1	-1,0	0,8	-0,1	1,8	-0,1
Цене произвођача, стопа раста у %	-14,8	22,2	0,1	-4,8	34,1	24,0	19,1
Извоз, у мил. EUR	218,9	298,6	67,2	90,5	138,4	107,5	403,6
стопа раста у %	-13,4	36,4	18,8	41,4	76,8	7,7	35,2
Увоз, у мил. EUR	531,6	673,3	161,9	185,1	183,4	207,8	738,2
стопа раста у %	-3,9	26,7	17,5	11,9	2,4	9,4	9,6

Извор: РЗС, МП – истраживање

- Физички обим производње у Q4 2018. године забележио је раст од 5,1%.
- Реалан раст зарада 1,8%.
- Цене произвођача индустријских производа бележе раст 24,0%.
- Раст извоза 7,7% и увоза 9,4%.

Производња основних метала

- У 2018. години остварен је висок раст производње од 10,6%, што резултат проналажења стратешког партнера за Железару Смедерево. Такође, раст екстерне и домаће тражње су позитивно утицали на производњу ове индустријске области.
- Обим производње - учешће у прерађивачкој индустрији 4,7%.
- Број запослених - учешће у прерађивачкој индустрији 3,3%.

Табела 10. Производња основних метала

	2016	2017	<u>Q1 2018</u> Q1 2017	<u>Q2 2018</u> Q2 2017	<u>Q3 2018</u> Q3 2017	<u>Q4 2018</u> Q4 2017	<u>I-XII 2018</u> I-XII 2017
Физички обим , стопа раста у %	12,6	12,5	13,2	11,7	1,1	12,8	10,6
Зараде , нето зарада РСД	59.757	63.646	63.597	68.457	64.113	67.022	65.824
стопа раста у % - реално	14,9	5,2	3,8	1,8	2,7	7,4	3,0
Цене произвођача , стопа раста у %	-0,8	15,0	2,0	1,1	3,1	0,3	1,1
Извоз , у мил. EUR	1023,6	1430,7	436,9	438,4	416,5	402,8	1694,6
стопа раста у %	5,3	39,8	41,5	11,2	12,9	12,4	18,4
Увоз , у мил. EUR	972,9	1270,2	335,3	377,1	372,5	388,6	1473,5
стопа раста у %	-0,8	30,6	24,2	11,0	12,7	10,7	16,0

Извор: РЗС, МП – истраживање

- Раст физичког обима производње у Q4 2018. године износи 12,8%.
- Реалан раст зарада 7,4%.
- Раст цена произвођача индустријских производа 0,3%.
- Раст извоза 12,4% и увоза 10,7%.

Производња хемикалија и хемијских производа

- Минималан раст производње у 2018. години (1,1%) је највероватније последица пада домаће тражње.
- Обим производње - учешће у прерађивачкој индустрији 5,4%.
- Број запослених - учешће у прерађивачкој индустрији 2,9%.

Табела 11. Производња хемикалија и хемијских производа

	2016	2017	<u>Q1 2018</u> Q1 2017	<u>Q2 2018</u> Q2 2017	<u>Q3 2018</u> Q3 2017	<u>Q4 2018</u> Q4 2017	<u>I-XII 2018</u> I-XII 2017
Физички обим , стопа раста у %	18,5	14,8	23,0	-7,8	-3,8	-3,3	1,1
Зараде , нето зарада РСД	54.640	56.391	60.241	62.897	59.588	64.481	61.792
стопа раста у % - реално	6,3	2,0	4,4	10,9	2,7	6,7	4,3
Цене произвођача , стопа раста у %	-3,8	0,9	-5,0	19,2	1,3	-3,9	-1,6
Извоз , у мил. EUR	754,1	874,6	245,5	250,5	257,1	257,0	1010,1
стопа раста у %	21,5	16,0	14,3	13,9	13,6	20,4	15,5
Увоз , у мил. EUR	1784,2	1911,5	497,7	504,2	501,1	534,7	2037,7
стопа раста у %	3,7	7,1	6,1	2,1	1,6	13,0	6,6

Извор: РЗС, МП – истраживање

- Пад физичког обима у Q4 2018. у односу на исти период 2017. године (-3,3%).
- Реалан раст зарада 6,7%
- Пад цена произвођача (-3,9%).
- Раст извоза (20,4%) и увоза (13,0%).

Производња металних производа, осим машина

- У 2018. години забележена су циклична кретања у овој индустријској области што је за последицу имало и минималан раст производње 1,8%.
- Обим производње - учешће у прерађивачкој индустрији 6,9%.
- Број запослених - учешће у прерађивачкој индустрији 11,4%.

Табела 12. Производња металних производа, осим машина

	2016	2017	Q1 2018 Q1 2017	Q2 2018 Q2 2017	Q3 2018 Q3 2017	Q4 2018 Q4 2017	I-XII 2018 I-XII 2017
Физички обим , стопа раста у %	8,9	10,5	8,1	-3,5	8,5	-1,0	1,8
Зараде , нето зарада РСД	41.448	46.048	43.443	45.157	44.711	46.384	44.973
стопа раста у % - реално	6,1	9,8	1,9	4,1	2,1	4,6	2,5
Цене произвођача , стопа раста у %	0,1	1,8	2,6	1,1	4,9	3,5	2,8
Извоз , у мил. EUR	738,5	859,9	188,7	226,1	231,5	256,6	902,9
стопа раста у %	8,0	16,4	6,3	1,5	11,2	2,1	5,0
Увоз , у мил. EUR	489,9	590,5	137,3	167,7	166,2	179,0	650,2
стопа раста у %	10,2	20,5	14,3	4,9	6,2	9,7	10,1

Извор: РЗС, МП – истраживање

- Пад физичког обима у Q4 2018. године износи (-1,0%).
- Реалан раст зарада 4,6%
- Раст цена произвођача индустријских производа 3,5%.
- Раст извоза 2,1% и раст увоза 9,7%.

Производња производа од гуме и пластике

- У 2018. години забележен је раст физичког обима производње од 1,4%.
- Обим производње - учешће у прерађивачкој индустрији 8,2%.
- Број запослених - учешће у прерађивачкој индустрији 6,2%.

Табела 13. Производња производа од гуме и пластике

	2016	2017	Q1 2018 Q1 2017	Q2 2018 Q2 2017	Q3 2018 Q3 2017	Q4 2018 Q4 2017	I-XII 2018 I-XII 2017
Физички обим , стопа раста у %	14,1	12,7	4,9	-3,5	-0,2	2,2	1,4
Зараде , нето зарада РСД	49.491	54.085	51.378	52.508	51.389	56.906	53.087
стопа раста у % - реално	0,5	8,0	4,6	3,2	3,3	13,0	6,0
Цене произвођача , стопа раста у %	1,5	1,7	2,4	1,1	4,5	5,9	3,9
Извоз , у мил. EUR	982,8	1248,9	346,4	351,3	364,8	349,7	1412,2
стопа раста у %	11,8	27,1	24,0	12,6	6,5	11,0	13,1
Увоз , у мил. EUR	647,9	754,9	192,7	216,0	215,1	234,6	858,4
стопа раста у %	6,6	16,5	19,1	5,7	11,9	15,5	13,7

Извор: РЗС, МП – истраживање

- Раст производње у Q4 2018. износи (2,2%).
- Реалан раст зарада 13,0%
- Раст цена произвођача индустријских производа (5,9%).
- Раст извоза 11,0% и увоза 15,5%.

Производња пића

- Раст производње у 2018. години је 2,5%. Циклична кретања у овој индустријској области су последица колебања домаће и ино-тражње.
- Обим производње - учешће у прерађивачкој индустрији 5,3%.
- Број запослених - учешће у прерађивачкој индустрији 1,6%.

Табела 14. Производња пића

	2016	2017	Q1 2018 Q1 2017	Q2 2018 Q2 2017	Q3 2018 Q3 2017	Q4 2018 Q4 2017	I-XII 2018 I-XII 2017
Физички обим , стопа раста у %	0,1	4,8	7,6	2,7	-9,2	5,1	2,5
Зараде , нето зарада РСД	73.799	74.011	67.483	67.891	66.723	71.233	68.343
стопа раста у % - реално	11,1	-0,9	1,8	3,3	2,2	6,4	2,5
Цене произвођача , стопа раста у %	-2,1	0,4	-0,4	-1,4	1,4	0,3	-0,2
Извоз , у мил. EUR	174,5	187,3	39,3	62,6	60,3	44,0	206,2
стопа раста у %	1,9	7,2	16,6	12,8	4,3	9,2	10,1
Увоз , у мил. EUR	86,7	91,0	18,0	26,9	23,9	32,9	101,7
стопа раста у %	6,2	5,0	8,4	4,3	2,1	24,6	11,8

Извор: РЗС, МП - истраживање,

- Раст физичког обима у Q4 2018. године 5,1%.
- Реалан раст зарада 6,4%.
- Раст цена произвођача индустријских производа (0,3%).
- Раст извоза 9,2% и увоза 24,6%.

Производња моторних возила и приколица

- Кретање производње у овој индустријској области директно је условљено са кретањем производње у крагујевачком Фијату. Пад производње у 2018. години директна је последица привремене обуставе производње у Q4 2018. у фабрици „Фијат аутомобили Србија”.
- Обим производње - учешће у прерађивачкој индустрији 3,1%.
- Број запослених - учешће у прерађивачкој индустрији 8,8%.

Табела 15. Производња моторних возила и приколица

	2016	2017	Q1 2018 Q1 2017	Q2 2018 Q2 2017	Q3 2018 Q3 2017	Q4 2018 Q4 2017	I-XII 2018 I-XII 2017
Физички обим , стопа раста у %	-6,2	-7,5	-4,5	4,9	2,3	-17,2	-4,1
Зараде , нето зарада РСД	38.861	40.302	44.355	47.651	43.789	46.401	45.557
стопа раста у % - реално	8,1	2,5	4,9	5,9	2,4	6,2	5,3
Цене произвођача , стопа раста у %	0,3	0,8	-0,6	-0,6	-0,3	-1,0	-0,5
Извоз , у мил. EUR	1923,6	1972,8	555,9	593,1	444,1	449,6	2042,7
стопа раста у %	6,9	2,6	6,2	9,6	7,8	-9,3	3,5
Увоз , у мил. EUR	1829,3	1633,2	368,4	473,4	354,2	337,2	1533,2
стопа раста у %	3,8	-10,7	-10,2	1,4	5,3	-14,2	-6,1

Извор: РЗС, МП – истраживање

- Пад производње у Q4 2018. године -17,2%
- Реалан раст зарада 6,2%.
- Пад цена произвођача индустријских производа (-1,0%).
- Пад извоза -9,3% и увоза -14,2%.

- У децембру месецу 2018. издато је 1 468 грађевинских дозвола, од чега се 75,6% односи на зграде и 24,4% на остале грађевине.
- Укупан број издатих дозвола за зграде и остале грађевине у 2018. години је 19 484, што је за 5,5% више у односу на претходну годину.
- Према дозволама издатим у децембру 2018. у Републици Србији, пријављена је изградња 1.892 стана с просечном површином 71,8 m². Од укупног броја станова у новим стамбеним зградама, 92,5% биће грађено у зградама с три стана и више станова, а 6,4% биће грађено у зградама с једним станом.
- Према издатим дозволама, од почетка 2018. године пријављена је изградња 21 509 станова, што је за 9,8% више у односу на 2017. годину.
- Индекс предвиђене вредности радова у децембру 2018. већи је за 65,9% у односу на децембар 2017.
- Вредност радова новоградње износи 86,4% од укупно предвиђене вредности радова у децембру 2018. године.
- Највећа грађевинска активност очекује се у Јужнобанатској области, 27,0% од предвиђене вредности новоградње, затим следе Београдска област (25,5%), Мачванска област (11,1%), и Шумадијска област (6,3%), док се учешћа осталих области крећу до 4,9%.
- Област *производња производа од неметалних минерала*, која служи као посредни индикатор праћења грађевинске активности у 2018 години остварила је раст од 7,7% и у периоду 2011-2018. расла је по просечној стопи од 0,5%. Међутим, најбоље резултате бележи у периоду 2016-2018. година.
- У Q4 2018. године у односу на исти период *производа од неметалних минерала* забележила је раст од 5,3%.

Графикон 3. Производња производа од неметалних минерала, индекси 2017=100

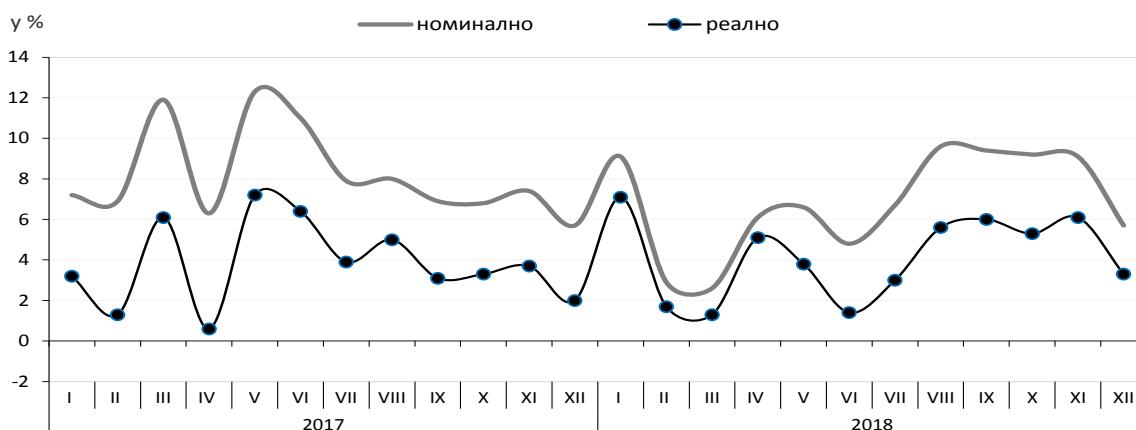

Извор: РЗС

ТРГОВИНА НА МАЛО

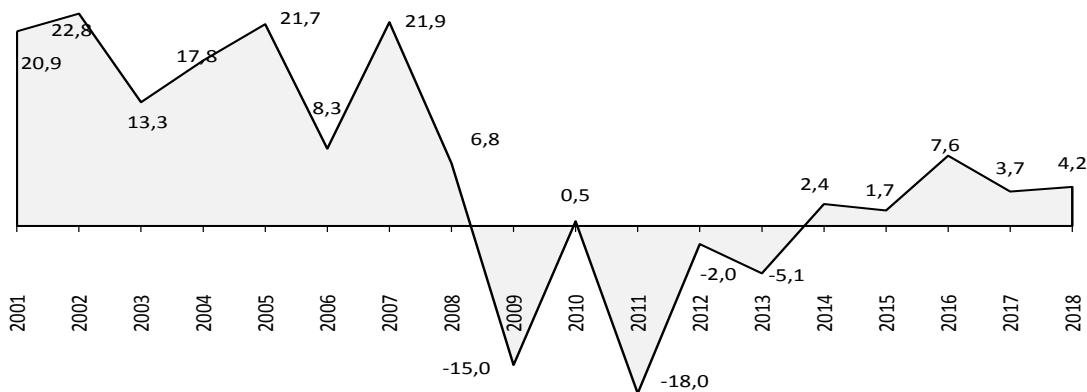
- Након оствареног знатног опоравка **промета у трговини на мало** у 2016. (+7,5%) позитивна кретања на међугодишњем нивоу настављена су и током 2017. и 2018. године али споријим темпом, +3,7% и 4,2% репективно. Добри резултати у промету у трговини на мало иницирани су повољним кретањима у привреди, реалним растом зарада и запослености у приватном сектору, повећањем личне потрошње, смањењем каматних стопа и растом новоодобрених готовинских и стамбених кредита становништву. У структури промета забележено је реално повећање код свих агрегата Класификације делатности: непрехрамбени производи (+7,0%), моторна горива (+3,8%) и храна, пиће и дуван (+2,3%).
- Промет робе у трговини на мало у децембру 2018. реално је већи за +3,3% на међугодишњем нивоу. Највеће реално повећање продаје у 2018. години остварено је у промету непрехрамбених производа од +8,3%. Промет моторних горива већи је за +5,9%, док се храном, пићем и дуваном трговало мање за -1,5%.
- У децембру 2018, у поређењу са претходним месецом, промет робе у трговини на мало знатно је повећан, реално је већи за +8,8%. У структури промета забележено је реално повећање код свих агрегата: храна, пића и дуван +11,3%, непрехрамбени производи +10,3% и моторна горива +1,2%.
- У 2019. години наставиће се опоравак привреде Србије, а домаћа потрошња имаће већи утицај, што ће се позитивно одразити на даљи раст промета у трговини на мало.

Графикон 4. Међугодишњи промет у трговини на мало

Извор: РЗС

Графикон 5. Кретање малопродајног промета, %

Извор: РЗС

СПОЉНА ТРГОВИНА

- Укупна **спољнотрговинска робна размена у 2018. године износила је 38,2 млрд. EUR** (извоз 16,3 млрд EUR, а увоз 21,9 млрд.EUR) и остварила је раст од 10,9% на међугодишњем нивоу.
- Извоз робе је у 2018. години међугодишње порастао за 8,1%, а увоз робе за 13,0%. Дефицит робне размене је повећан за 30,0% и износио је 5.647,0 мил.EUR. Покривеност увоза извозом износила је 74,3% и мања је у односу на исти период претходне године, када је износила 77,5%.
- У децембру 2018. године извоз робе је порастао међугодишње за 2,4%, а увоз за 9,2% и износили су 1.213,8 мил.EUR и 1.880,9 мил.EUR.
- Спољнотрговинска робна размена била је највећа са земљама са којима Србија има потписане споразуме о слободној трговини. Земље чланице Европске уније чине 63,2% укупне размене.
- Наш други по важности партнер јесу земље CEFTA, са којима имамо суфицит у размени који је резултат углавном извоза пољопривредних производа (житарице и производи од њих и разне врсте пића), нафте и нафтних деривата, гвожђа и челика и производа од метала.
- Посматрано појединачно по земљама, највећи суфицит у размени остварен је са земљама из окружења: Босном и Херцеговином (извозе се највише гасна уља и кукуруз, а увози се кокс и полукокс од каменог угља и жица од гвожђа и челика), Црном Гором (лекови и руде олова и концентрати, а увозе се највише алуминијум, сирови и вина од свежег грожђа, шира) и Македонијом (извоз топловаљаних трака у котуровима и електрична енергија, а увозе се највише лекови за малопродају и ваљани производи, превучени пластиком).
- Од осталих земаља истиче се и суфицит са Румунијом, Бугарском, Словачком, Хрватском, Великом Британијом, Шведском и Словенијом.
- **Највећи дефицит** остварен је у трговини са Кином (због увоза телефона за мрежу станица и лаптопова) и Немачком. Следи дефицит са: Руском Федерацијом (због увоза енергената, пре свега, нафте и гаса), Турском, Ираком, Мађарском, Пољском (увоз делова за моторна возила), Белгијом, Украјином (увоз руде гвожђа и концентрати), Корејом, САД-ом, Аустријом, Француском, Шпанијом.
- Највише заступљени производи у извозу су: *сетови проводника за авионе, возила и бродове, топло ваљани производи (гвожђе и нелегирани челик) у котуровима, кукуруз, рафинисани бакар и нове спољне гуме за аутомобиле.*
- Највише заступљени производи у увозу су: *сирова нафта, природни гас, лекови за малопродају, гасна уља и телефони за мреже станице*
- У 2018. години извоз прерађивачке индустрије (92,4% укупног робног извоза), забележио је раст од 9,1%, а увоз је учествовао 74,9% у укупном робном увозу и забележио је раст од 11,8%.
- На раст робног извоза из области прерађивачке индустрије највише су утицали извоз *основних метала, гуме и пластике, моторних возила и приколица, кокса и деривата нафте, хемикалија и хемијских производа, и непоменутих машина и опреме.*
- И поред успоравања ино-тражње из зоне евра у Q4 2018. укупна спољнотрговинска размена бележи раст од 11,8% (извоз 9,4%, увоз 13,6%) у односу на исти период претходне године захваљујући превасходно добрим извозним резултатима прерађивачке индустрије (7,1% мг.).
- **Раст извоза прерађивачке индустрије** остао је широко распрострањен (у 18 од 23 области), а највише му је допринео извоз основних метала, који је у Q4 повећан за 12,4% мг., при чему је, захваљујући снажном расту извоза у 2018. железара у Смедереву постала највећи појединачни извозник у Србији.
- Као и раније, висок допринос дао је и извоз хемијских производа, машина и опреме, производа од гуме и пластике и електричне опреме. С друге стране, извоз моторних возила био је мањи у Q4 (за 45,5 млн евра или 9,2% мг.), пошто је компанија „Фијат аутомобили

Србија” привремено прекинула производњу у децембру, а негативан утицај потицао је и од слабије екстерне тражње. Нижи је био и извоз фармацеутских производа и текстила и одеће.

- Наставак инвестиционог циклуса и повећане потребе индустрије и грађевинарства за увозним сировинама и репроматеријалом подстакли су даљи раст робног увоза (у Q4 2018. повећан је за 14,1% мг., при чему је раст увоза опреме износио 8,7% мг., а репроматеријала 10,4% мг.). Поред тога, на раст увоза израженог у еврима утицала је виша цена нафте.
- Расту увоза доприноси и опоравак домаће потрошње, која је утицала на то да увоз потрошне робе буде повећан за 16,5% мг. Слична кретања потврђује и структура увоза посматрано по намени ЕУ, према којој је највећи допринос увозу потекао од енергената и интермедијарних производа, а у мањој мери од нетрајних потрошних и капиталних добара.

Табела 16. Спољнотрговинска робна размена у 2018. години

	Извоз	Увоз	Салдо	Извоз	Увоз
	мил. ЕУР			Стопа раста	
Индустрија - укупно	15179,5	18663,4	-3483,9	8,9	13,2
Прерађивачка индустрија	15026,8	16409,7	-1382,8	9,1	11,8
Производња прехранбених производа	1566,9	984,0	582,9	0,6	13,4
Производња пића	206,2	101,7	104,6	10,1	11,8
Производња дуванских производа	236,4	119,7	116,7	3,0	48,2
Производња текстила	212,6	484,7	-272,2	7,2	3,3
Производња одевних предмета	600,0	352,0	248,0	1,0	13,9
Производња коже и предмета од коже	406,9	309,4	97,4	12,3	9,4
Прер. дрвета и произ. плуте, сламе и прућа, осим намештаја	265,2	224,8	40,3	14,5	5,3
Производња папира и производа од папира	411,1	651,3	-240,1	7,1	10,5
Штампање и умножавање аудио и видео записа	0,5	5,0	-4,5	-4,6	2,6
Производња кокса и деривата нафте	403,6	738,2	-334,7	35,2	9,6
Производња хемикалија и хемијских производа	1010,1	2037,7	-1027,6	15,5	6,6
Произ. основних фармацеутских производа и преп.	238,1	746,5	-508,4	-2,9	8,4
Производња производа од гуме и пластике	1412,2	858,4	553,8	13,1	13,7
Произ. производа од осталих неметалних минерала	197,6	346,1	-148,5	6,2	11,4
Производња основних метала	1694,6	1473,5	221,1	18,4	16,0
Произ. металних производа, осим машина и уређаја	902,9	650,2	252,7	5,0	10,1
Произ. рачунара, електронских и оптичких производа	247,1	1020,0	-772,9	3,1	13,6
Производња електричне опреме	1284,5	1390,2	-105,7	5,2	30,4
Произ. непоменутих машина и непоменуте опреме	912,5	1778,7	-866,2	17,2	20,7
Произ. моторних возила, приколица и полуприколица	2042,7	1533,2	509,6	3,5	-6,1
Производња осталих саобраћајних средстава	164,4	183,6	-19,3	32,4	61,7
Производња намештаја	466,8	149,5	317,4	11,6	-1,2
Остале прерађивачке делатности	143,9	271,1	-127,2	8,7	19,1

Извор: РЗС, МП-истраживање;

ПОСЛОВНА ДЕМОГРАФИЈА

- У периоду **јануар-децембар 2018.** године основано је 46.434 привредних субјеката (37.614 предузетника и 8.820 предузећа), а угашено 26.114 (22.124 предузетника и 3.990 предузећа), тако да је укупан број привредних субјеката повећан за 20.320 (15.490 предузетника и 4.830 предузећа).
- У периоду јануар-децембар 2018. године нето-ефекат укупно (однос броја основаних и угашених привредних субјеката) је 1,8 и показује да се на сваких 10 угашених привредних субјеката оснује 18 нових.
- Нето-ефекат је повољнији код предузећа (на 10 угашених оснује се 22 нових) у односу на предузетнике где се на 10 угашених радњи оснује 17 нових.
- У периоду јануар-децембар 2018. године у односу на исти период претходне године побољшане су основне перформансе пословне демографије.

Табела 17. Пословна демографија –јануар-децембар 2018.

		XII 2018	I -XII 2018
Број основаних	Предузетници	2.305	37.614
	Предузећа	668	8.820
	Привредни субјекти	2.973	46.434
Број угашених	Предузетници	2.089	22.124
	Предузећа	360	3.990
	Привредни субјекти	2.449	26.114
Нето	Предузетници	216	15.490
	Предузећа	308	4.830
	Привредни субјекти	524	20.320
Нето ефекат	Предузетници	1,1	1,7
	Предузећа	1,8	2,2
	Привредни субјекти	1,2	1,8

Извор: АПР, МП – истраживање

- Број основаних привредних субјеката у **децембру 2018.** године износи 2.973 (предузетника за 2.305 предузећа за 668);
- Број угашених привредних субјеката је 2.449 (предузетника је угашено за 2.083, а предузећа угашено за 366);
- Нето број привредних субјеката повећан је за 524 (предузетника за 222, а предузећа смањена за 302);
- Нето ефекат оснивања и гашења привредних субјеката у децембру 2018. године у односу на децембар 2017. годину код предузећа 1,8, а код привредних субјеката 1,2.
- У **јануару 2019.** године укупан број привредних субјеката је 2.976 (број предузетника је 2.320, а број предузећа за 656).
- Број угашених привредних субјеката је 2.148 (предузетника је угашено за 1.911, а предузећа угашено за 237);
- Однос броја свих основаних и угашених привредних субјеката (укупни нето-ефекат) у јануару 2019. године је позитиван и показује да се на сваких 10 угашених привредних субјеката оснује 14 нових, а код предузећа 28.

ТРЖИШТЕ РАДА

- Тржиште рада у 2018. године бележи позитивна кретања. Укупан **број запослених** у 2018. повећан је за +3,3%, док је број незапослених смањен за -10,4% у односу на 2017. годину.
- Укупан број формално запослених у децембру 2018. износио је 2.167.715 лица и повећан је за +0,8% у односу на претходни месец и за +4,3% у односу на децембар 2017.
- На раст запослености утицао је пораст броја запослених код приватних предузетника и запослених код њих и запослених код правних лица. У структури укупне формалне запослености 93% (2.016.341 лица) су у радном односу, 3,5% (75.904 лица) ван радног односа и 3,5% су регистровани индивидуални пољопривредници (75.470 лица).

Табела 18. Показатељи о радној снази

	2017		2018		стопе раста/пада		
	Ø2017	Ø2018	XI	XII	XII 18 XI 18	XII 18 XII 17	I-XII 18 I-XII 17
Радна снага	2.713.161	2.714.178	2.700.128	2.720.228	0,7	0,9	0,0
1. Укупно формално запослени	2.062.588	2.131.079	2.151.250	2.167.715	0,8	4,3	3,3
Запослени код правних лица	1.634.901	1 688 241	1.705.178	1.718.741	0,8	4,5	3,2
Приватни предузетници и зап. код њих	342.457	364 305	370.439	373.504	0,8	6,6	6,2
Регистровани индивидуални пољопривредници	85.231	78 533	75.633	75.470	-0,2	-8,2	-7,6
2. Регистровани незапослени	650.573	583.099	548.878	552.513	0,7	-10,7	-10,4
Стопа регистроване незапослености, у %	24,0	21,5	20,3	20,3	-	-	-

Извор: РЗС (Обухваћени запослени у Министарству унутрашњих послова и Министарству одбране), НСЗ

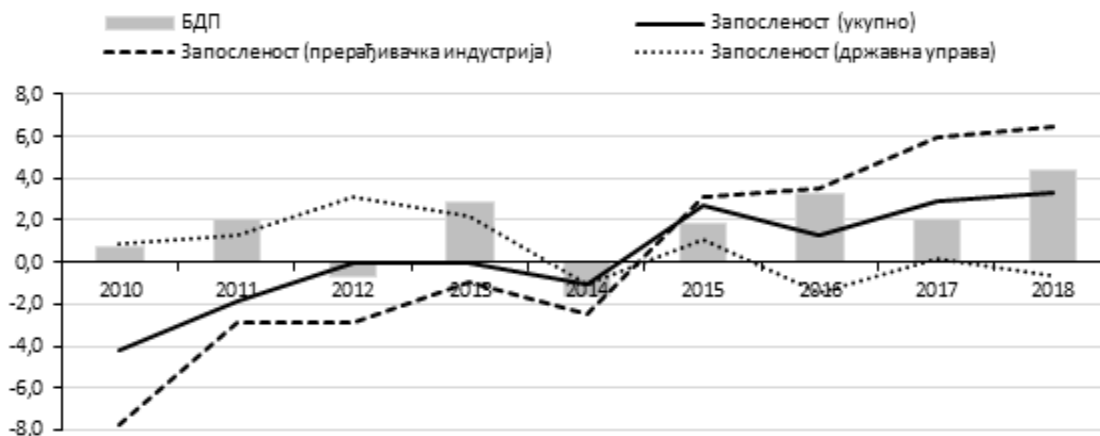
Запосленост је од укупно 19 сектора повећана у 14 (највећи раст запослених забележен је у прерађивачкој индустрији, административним и помоћним услужним делатностима, грађевинарству, услугама смештаја и исхране, трговини на велико и мало, стручним, научним, иновационим и техничким делатностима). Запосленост је смањена за 5,0% у снабдевању електричном енергијом, гасом и паром, снабдевању водом и управљањем отпадним водама за 1,7%, пољопривреди за 1,2%, рударству за 0,9% и државној управи и обавезном социјалном осигурању за 0,7%.

Табела 19. Запослени по секторима (број, структура, стопа раста)

	Број запослених			Структура у (%)			Индекс
	2016	2017	2018	2016	2017	2018	2018 2017
УКУПНО Запослени (првна лица, предузетници, лица која самостално обављају делатност и запослени код њих)	1.920.679	1.977.357	2.052.546	100,0	100,0	100	103,8
Пољопривреда, шумарство и рибарство	33.313	33.067	32.679	1,7	1,7	1,6	98,8
Индустрија	448.607	470.754	496.429	23,4	23,8	24,2	105,5
Рударство	24.169	24.466	24.246	1,3	1,2	1,2	99,1
Прерађивачка индустрија	393.906	417.564	444.888	20,5	21,1	21,7	106,5
Снабдевање ел. енергијом, гасом и паром	30.533	28.724	27.295	1,6	1,5	1,3	95,0
Снабдевање водом и управљање от. водама	33.970	34.716	34.123	1,8	1,8	1,7	98,3
Грађевинарство	88.127	89.202	96.292	4,6	4,5	4,7	107,9
Трговина на велико и мало и поп. мот. воз.	324.603	332.725	339.150	16,9	16,8	16,5	101,9
Саобраћај и складиштење	113.161	115.079	117.773	5,9	5,8	5,7	102,3
Услуге смештаја и исхране	67.902	71.744	78.487	3,5	3,6	3,8	109,4
Информисање и комуникације	55.507	59.650	63.935	2,9	3,0	3,1	107,2
Финансијске делатности и дел. осигурања	44.524	43.746	43.774	2,3	2,2	2,1	100,1
Пословање некретнинама	5.565	5.743	6.189	0,3	0,3	0,3	107,8
Стручне, научне, иновационе и тех. делат.	91.527	96.284	101.825	4,8	4,9	5,0	105,8
Административне и помоћ.услугне дел.	85.324	91.557	105.046	4,4	4,6	5,1	114,7
Државна управа и обавезно соц. осигурање	158.859	159.118	158.050	8,3	8,0	7,7	99,3
Образовање	138.473	139.979	140.794	7,2	7,1	6,9	100,6
Здравствена и социјална заштита	159.535	159.688	160.596	8,3	8,1	7,8	100,6
Уметност, забава и рекреација	32.613	33.848	35.340	1,7	1,7	1,7	104,4
Остале услужне делатности	39.066	40.458	42.068	2,0	2,0	2,0	104,0

Извор: РЗС (Комбиновање података ЦРОСО и статистичког пословног регистра –СПР)

Графикон 6. Запосленост

Извор: РЗС

Табела 20. Прераѓивачка индустрија

	2017	2018	2018				индекс		
			Q1	Q2	Q3	Q4	Q4 18 Q3 18	Q4 18 Q4 17	Ø 2018 Ø 2017
Прераѓивачка индустрија	417.564	444.888	432.075	444.082	449.349	454.046	101,0	106,5	106,5
Производња прехранбених производа	84.589	86.208	84.003	85.748	87.034	88.048	101,2	103,7	101,9
Производња пића	7.127	7.254	7.010	7.262	7.384	7.362	99,7	103,3	101,8
Производња дуванских производа	1.259	1.428	1.455	1.366	1.383	1.509	109,1	101,7	113,4
Производња текстила	11.829	12.679	12.562	12.692	12.693	12.770	100,6	104,2	107,2
Производња одевних предмета	35.744	37.116	36.981	37.278	37.083	37.122	100,1	102,2	103,8
Производња коже и предмета од коже	13.728	14.351	14.073	14.421	14.379	14.530	101,1	105,1	104,5
Прерада др. и произ. од дрвета, осим намештаја	16.262	17.169	16.556	17.232	17.521	17.365	99,1	104,0	105,6
Производња папира и произ. од папира	7.825	8.108	7.904	8.035	8.138	8.357	102,7	106,9	103,6
Штам. и умножавање аудио и видео записа	9.456	9.727	9.527	9.770	9.794	9.815	100,2	103,2	102,9
Производња кокса и деривата нафте	3.334	3.178	3.222	3.195	3.214	3.081	95,9	92,8	95,3
Производња хемикалија и хем. произ.	13.073	13.094	13.304	13.443	12.830	12.800	99,8	96,6	100,2
Произв. осн. фармацевт. произ. и препарата	4.630	4.435	4.451	4.414	4.402	4.472	101,6	97,3	95,8
Производња производа од гуме и пластике	25.794	27.432	26.398	27.357	27.875	28.097	100,8	107,0	106,4
Произв. производа од неметалних минерала	13.921	13.783	13.272	13.882	14.064	13.912	98,9	100,9	99,0
Производња основних метала	13.107	14.514	13.726	14.745	14.804	14.781	99,8	109,3	110,7
Произв.а металних производа, осим машина	46.413	50.659	48.818	50.428	51.318	52.072	101,5	109,5	109,1
Произв.рачунара, елек. и оптичких произв.	7.011	7.245	7.069	7.270	7.318	7.323	100,1	103,8	103,3
Производња електричне опреме	18.924	21.859	21.057	21.663	22.057	22.657	102,7	114,4	115,5
Производња непоменutih машина и опреме	15.424	15.753	15.471	15.798	15.850	15.892	100,3	102,2	102,1
Производња моторних возила и приколица	30.189	39.219	36.537	38.808	40.266	41.263	102,5	124,7	129,9
Производња осталих саобраћајних средстава	2.420	2.377	2.251	2.426	2.502	2.331	93,2	98,7	98,2
Производња намештаја	16.228	17.343	17.118	17.233	17.208	17.814	103,5	106,1	106,9
Остале прераѓивачке делатности	7.713	8.126	7.953	8.110	8.205	8.238	100,4	105,6	105,4
Поправка и монтажа машина и опреме	11.565	11.831	11.358	11.505	12.026	12.434	103,4	106,8	102,3

Извор: РЗС (ЗП 22), МП-истраживање

Највећи раст запослености по секторима привреде у Q4 2018. године регистрован је у прерађивачкој индустрији, тј. у сектору који значајно доприноси расту БДП-а. Запосленост прерађивачке индустрије у четвртом кварталу повећана је за 1,0% (4.697 лица) у односу на Q3 2018, и за 6,5% (27.672 лица) у односу на Q4 2017. што представља 33,4% укупног повећања запослености.

Запосленост у прерађивачкој индустрији 2018 повећана је за 6,5% (27.324 радника) у односу на 2017. годину. Од укупно 24 области прерађивачке индустрије, забележен је раст запослених у 20 а пад у 4 области (у производњи: основних фармацеутских производа и препарата, производњи кокса и деривата нафте, производа од неметалних минерала, осталих саобраћајним средствима).

Највећи раст је забележен у производњи: моторних возила, приколица и полуприколица, електричне опреме и металних производа, осим машина.

Табела 21. Запослени по областима прерађивачке индустрије (број, структура, стопа раста)

	Број запослених			Структура у (%)			Индекс 2018 2017
	2016	2017	2018	2016	2017	2018	
Прерађивачка индустрија	393.906	417.564	444.888	100	100	100	106,5
Производња прехранбених производа	82.292	84.589	86.208	20,9	20,3	19,4	101,9
Производња пића	7.086	7.127	7.254	1,8	1,7	1,6	101,8
Производња дуванских производа	1.201	1.259	1.428	0,3	0,3	0,3	113,4
Производња текстила	11.480	11.829	12.679	2,9	2,8	2,8	107,2
Производња одевних предмета	33.787	35.744	37.116	8,6	8,6	8,3	103,8
Производња коже и предмета од коже	12.081	13.728	14.351	3,1	3,3	3,2	104,5
Прерада дрвета и произ. од др., осим намештаја	15.280	16.262	17.169	3,9	3,9	3,9	105,6
Производња папира и произ. од папира	7.299	7.825	8.108	1,9	1,9	1,8	103,6
Штампање и умножавање аудио и видео записа	9.466	9.456	9.727	2,4	2,3	2,2	102,9
Производња кокса и деривата нафте	3.243	3.334	3.178	0,8	0,8	0,7	95,3
Производња хемикалија и хем. произ.	12.584	13.073	13.094	3,2	3,1	2,9	100,2
Производња осн. фармацеут. произ. и препарата	4.844	4.630	4.435	1,2	1,1	1,0	95,8
Производња производа од гуме и пластике	23.390	25.794	27.432	5,9	6,2	6,2	106,4
Производња производа од неметалних минерала	13.284	13.921	13.783	3,4	3,3	3,1	99,0
Производња основних метала	12.395	13.107	14.514	3,1	3,1	3,3	110,7
Производња металних производа, осим машина	43.496	46.413	50.659	11,0	11,1	11,4	109,1
Производња рачунара, елек.и оптичких произв.	6.763	7.011	7.245	1,7	1,7	1,6	103,3
Производња електричне опреме	16.966	18.924	21.859	4,3	4,5	4,9	115,5
Производња непоменутих машина и опреме	15.181	15.424	15.753	3,9	3,7	3,5	102,1
Производња моторних возила и приколица	25.824	30.189	39.219	6,6	7,2	8,8	129,9
Производња осталих саобраћајних средстава	2.228	2.420	2.377	0,6	0,6	0,5	98,2
Производња намештаја	14.552	16.228	17.343	3,7	3,9	3,9	106,9
Остале прерађивачке делатности	8.159	7.713	8.126	2,1	1,8	1,8	105,4
Поправка и монтажа машина и опреме	11.029	11.565	11.831	2,8	2,8	2,7	102,3

Извор: РЗС (ЗП 22)

С друге стране, запосленост је смањена у јавном сектору 2018. године (који чини 28,6% укупне запослености) за 1,1% (6.766 лица) у односу на 2017. годину. Највећи пад забележен је у јавним државним предузећима (2.872 лица) и образовању и култури(996 лица).

Табела 22. Запослени у јавном сектору

	ø 2017	ø 2018	2018				индекс		
			Q1	Q2	Q3	Q4	Q4 18 Q3 18	Q4 18 Q4 17	ø 2018 ø 2017
Укупна регистрована запосленост	2.062.588	2.131.079	2.092.220	2.126.597	2.146.842	2.158.659	100,6	103,4	103,3
Јавни сектор - укупно	612.884	606.118	606.344	607.097	605.652	605.379	100,0	99,1	98,9
Јавна државна предузећа	90.665	87.793	87.934	87.575	87.745	87.918	100,2	97,7	96,8
Јавна локална предузећа	61.941	60.972	60.278	60.710	61.882	61.019	98,6	99,5	98,4
Администрација - ниво државе и ауто. покрајине	133.473	132.671	132.947	132.919	132.378	132.439	100,0	99,4	99,4
Администрација - ниво локалне самоуправе	28.399	28.162	27.955	27.946	28.644	28.104	98,1	99,9	99,2
Здравствени и социјални рад	150.493	149.603	149.207	149.782	149.829	149.593	99,8	99,6	99,4
Образовање и култура	147.913	146.917	148.025	148.165	145.174	146.306	100,8	98,8	99,3

Извор: РЗС (ЗП 22)

- **Број незапослених** лица која активно траже запослење у 2018. износио је 583 хиљаде, и у односу на претходну годину смањен је за -10,4%. У децембру је било 553 хиљаде незапослених што је за +0,7% више у односу на новембар и -10,7% мање у односу на децембар 2017. Стопа регистроване незапослености у децембру износила је 20,3% и у односу на претходни месец остала је непромењена.

Графикон 7. Кретање радне снаге

Извор: РЗС, НСЗ

ЗАРАДЕ

У 2018. години, присутна је тенденција раста номиналних и реалних просечних зарада. Просечна нето зарада износила је 49.650 динара, номинално је повећана за +6,5% и реално за +4,4%, у односу на 2017. годину. У децембру 2018. просечна нето зарада номинално је већа за +7,4% и реално за +5,3% на међугодишњем нивоу, док је у односу на предходни месец реално повећана за +3,5%.

Снажан привредни раст и виша минимална цена рада у 2018. утицали су на повећање номиналне нето зараде. Раст просечне зараде у 2018. години резултат је виших зарада у приватном сектору и раста зарада у јавном сектору, што је омогућено резултатима фискалне политике током претходне четири године.

Табела 23. Просечне нето зараде у Србији

	2018	2018											
		I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII
Просечна зарада –укупно у RSD	49.650	50.048	47.819	49.400	49.117	50.377	49.226	49.202	49.773	47.920	49.901	50.556	52.372
Запослених у радном односу	49.981	50.328	48.102	49.697	49.421	50.679	49.595	49.565	50.147	48.296	50.253	50.901	52.690
Запослених ван радног односа	32.867	33.155	31.669	33.332	32.403	34.056	32.071	32.099	32.436	31.183	33.515	33.222	35.635
Запослених у правним лицима	52.653	52.959	50.664	52.329	52.093	53.397	52.262	52.172	52.750	50.864	52.871	53.677	55.700
Предузетника и запослених код њих	26.801	27.305	25.755	26.714	26.336	27.415	26.254	26.796	27.367	25.818	27.461	27.035	27.308
Јавном сектору	55.423	56.585	54.182	55.272	55.450	56.268	54.552	54.887	55.512	54.031	55.637	56.283	56.431
Ван јавног сектора	46.786	46.681	44.550	46.406	45.934	47.435	46.577	46.401	46.958	44.934	47.140	47.782	50.422

Извор: РЗС

Просечна нето зарада изражена у еврима повећана је са 404 (2017) на 420 евра (2018). Зарада без пореза и доприноса (нето) у прерађивачкој индустрији у 2018. је износила 45.317. динара и нижа је за 8,7% од просечне нето зараде у Србији.

Табела 24. Просечне зараде у Србији

	2018	2018											
		I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII
Просечна зарада (брuto) у RSD	68.629	69.218	66.084	68.251	67.901	69.684	68.047	68.029	68.831	66.251	69.012	69.949	72.167
Просечна зарада (нето) у RSD	49.650	50.048	47.819	49.400	49.117	50.377	49.226	49.202	49.773	47.920	49.901	50.556	52.372
Просечна зарада (нето) у RSD прерађивачка индустрија	45.317	45.283	42.798	45.271	44.257	47.114	45.754	44.769	45.520	42.977	45.437	46.738	47.708
Прерађивачка индустрија (%)	91,3	90,5	89,5	91,6	90,1	93,5	92,9	91,0	91,5	89,7	91,1	92,4	91,1
Просечна зарада (нето) у EUR	419,8	421,5	405,0	417,7	415,6	426,3	416,9	416,7	420,8	405,0	421,3	427,2	442,8

Извор: РЗС, НБС

Графикон 8. Просечна нето зарада

Извор: РЗС

Посматрано на нивоу сектора, у 2018, највеће просечне нето зараде, у односу на просек зарада у РС, остварен је: у сектору финансијске делатности и делатности осигурања, информисања и комуникација, снабдевање ел. енергијом, гасом и паром, рударству, стручне, научне, иновационе и тех. делатности, државне управа и обавезно социјалног осигурања. Најниже просечне нето зараде, у односу на просек зарада имали су запослени у: услугама смештаја и исхране, осталим услужним делатностима, уметности, забави и рекреацији, трговини на велико и мало и поправки моторних возила, административним и помоћним услужним делатностима.

Табела 25. Индекси нивоа просечних нето зарада у периоду 2011-2018 година (по секторима)

	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Просечна нето зарада - Укупно	100	100	100	100	100	100	100	100,0
Пољопривреда, шумарство и рибарство	83,1	86,9	85,1	83,6	85,3	84,9	87,9	86,4
Рударство	151,2	154,0	155,6	156,4	160,0	157,9	156,8	154,8
Прерађивачка индустрија	86,3	86,4	85,8	87,0	92,6	94,6	95,9	91,3
Снабдевање ел. енергијом, гасом и паром	170,7	170,2	168,0	170,5	168,2	165,2	163,7	162,3
Снабдевање водом и управљање от. водама	92,0	91,7	89,9	89,5	89,0	88,7	87,3	88,5
Грађевинарство	86,8	83,9	81,4	84,2	94,0	90,5	90,1	88,2
Трг. на велико и мало и поп. мот. возила	75,0	75,1	76,5	76,0	77,9	78,4	78,9	84,2
Саобраћај и складиштење	107,7	105,1	104,5	103,1	104,4	103,5	102,5	91,5
Услуге смештаја и исхране	55,0	55,2	55,5	55,9	60,3	61,0	61,6	63,7
Информисање и комуникације	139,1	144,8	153,5	176,5	186,9	191,7	195,3	167,5
Финансијске делатности и дел. осигурања	189,4	184,1	180,2	171,6	175,2	180,4	181,7	182,4
Пословање некретнинама	115,5	108,0	110,5	107,0	111,1	112,6	113,0	101,2
Стручне, научне, иновационе и тех. делат.	130,5	138,5	143,5	146,3	154,4	159,8	154,0	122,6
Административне и помоћ.услугне дел.	74,6	75,4	71,5	75,2	77,5	77,7	81,8	87,2
Државна управа и обавезно соц. осигурање	123,0	122,8	122,5	119,9	108,4	105,3	104,0	117,2
Образовање	100,5	98,5	97,3	96,6	90,5	88,5	88,6	104,6
Здравствена и социјална заштита	103,3	100,2	99,3	97,6	91,5	90,1	88,9	99,1
Уметност, забава и рекреација	98,1	95,4	94,5	91,2	85,2	80,8	81,8	83,8
Остале услужне делатности	69,1	69,8	73,1	74,9	76,3	75,7	73,5	77,9

Извор: РЗС

Табела 26. Индекси нивоа просечних нето зарада у прерађивачкој индустрији (по областима)

	2014	2015	2016	2017	2018	Стопа раста 2018/2017	
						номинално	реално
Просечна нето-зарада - Укупно	100	100	100	100	100	6,5	4,5
Прерађивачка индустрија	87,0	92,6	94,6	95,9	91,3	6,6	4,5
Производња прехранбених производа	82,2	85,9	85,1	85,7	80,7	6,6	4,6
Производња пића	130,4	147,7	160,1	154,5	137,6	4,6	2,5
Производња дуванских производа	214,0	240,1	246,0	235,0	202,5	3,2	1,2
Производња текстила	68,5	73,5	76,4	72,1	79,3	10,4	8,3
Производња одевних предмета	54,0	53,9	57,3	60,2	65,7	11,2	9,0
Производња коже и предмета од коже	56,0	61,8	61,6	63,1	69,3	9,8	7,7
Прерада дрвета и произ. од дрвета, осим намештаја	53,8	58,3	60,8	58,4	62,4	7,7	5,6
Производња папира и производа од папира	108,2	119,3	123,2	122,9	98,5	6,6	4,5
Штампање и умножавање аудио и видео записа	77,4	81,5	84,9	84,0	79,8	9,8	7,6
Производња кокса и деривата нафте	227,9	243,9	237,7	236,3	167,9	1,0	-1,0
Производња хемикалија и хемијских производа	121,5	114,3	118,5	117,7	124,5	6,4	4,3
Производња основних фармацеут. произ. и препарат.	172,9	186,6	185,9	180,4	176,5	6,5	4,4
Производња производа од гуме и пластике	103,0	109,5	107,4	112,9	106,9	8,1	6,0
Производња производа од неметалних минерала	98,8	107,4	107,1	111,2	97,7	5,3	3,3
Производња основних метала	101,8	115,7	129,6	132,9	132,6	5,1	3,0
Производња металних производа, осим машина	80,9	86,8	89,9	96,1	90,6	4,6	2,5
Производња рачунара, електронских и опт. произв.	166,1	186,8	179,1	184,1	120,5	-0,1	-2,0
Производња електричне опреме	79,9	84,2	96,2	99,1	93,8	1,1	-0,9
Производња непоменутих машина и опреме	92,7	108,8	102,5	105,7	100,1	8,9	6,7
Производња моторних возила и приколица	74,4	80,0	84,3	84,2	91,8	7,4	5,3
Производња осталих саобраћајних средстава	57,4	82,9	100,0	110,4	104,2	5,0	3,0
Производња намештаја	55,8	59,9	69,4	71,6	73,0	8,6	6,5
Остале прерађивачке делатности	54,2	85,1	93,5	91,0	82,8	5,7	3,6
Поправка и монтажа машина и опреме	82,1	84,9	81,3	85,8	99,8	19,4	17,1

Извор: РЗС

Међутим, забележени су већи распони (3,2:1) у кретању нето зарада унутар области прерађивачке индустрије. Највећа је у области производње дуванских производа, производње основних фармацеутских производа и препарата, кокса и деривата нафте, док је најмања у преради дрвета и производа од дрвета, осим намештаја, производњи одевних предмета, производњи коже и предмета од коже.

- **Регионалне разлике у исплаћеним зарадама и даље су веома изражене.** У 2018. највећу просечну нето зараду у односу на просек Републике имали су запослени на подручју Београдског региона (22,2% изнад просека Републике), а најнижу на подручју Региона Шумадије и Западне Србије (13,5% испод просека Републике).

Посматрано по областима, највећу просечну нето зараду имали су запослени у Београдској, а најнижу у Јабланичкој области. Највеће нето зараде *на нивоу градова-општина* су у Костолцу, Лајковцу, Београдским општинама – Врачару, Новом Београду, Старом граду, Савском венцу, Лазаревцу, Вождовцу, Палилули а најниже у Сврљигу, Гаџином Хану, Власотинцу, Бојнику, Варварину, Крупњу, Ивањици.

Табела 27. Индекси нивоа просечних нето зарада у периоду 2010-2018 година
(по регионима и областима)

	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Република Србија	100	100	100	100	100	100	100	100	100
Београдски регион	124,4	123,7	123,5	123,2	124,5	125,0	125,2	125,6	122,2
Регион Војводине	97,8	97,3	97,7	97,7	96,8	96,9	96,8	96,5	94,9
Севернобачки област	90,8	89,3	88,5	88,5	89,3	88,3	90,8	91,0	92,1
Средњебанатски област	94,8	91,4	91,2	91,6	89,1	87,9	88,6	90,0	94,2
Севернобанатски област	89,2	87,1	87,3	86,3	86,8	86,9	86,2	87,2	90,0
Јужнобанатски област	103,1	104,2	105,3	105,9	103,6	103,4	100,9	99,6	95,7
Западнобачки област	88,7	88,1	88,8	87,3	84,5	84,6	84,0	82,6	86,1
Јужнобачки област	106,4	107,1	107,3	107,3	106,3	106,8	107,1	106,1	100,6
Сремски област	86,2	84,3	85,6	86,2	86,9	88,2	88,7	89,0	89,8
Регион Шумадије и Западне Србије	0,0	84,7	84,5	85,2	84,2	83,4	83,1	83,6	86,5
Мачвански област	84,6	85,9	83,9	83,9	84,0	81,5	80,1	80,0	84,0
Колубарски област	86,7	86,7	87,1	86,9	88,2	88,7	87,9	87,0	92,4
Шумадијски област	88,2	90,6	89,7	91,9	89,6	87,8	87,7	88,2	93,2
Поморавски област	83,1	82,1	83,3	83,6	81,5	78,2	77,1	77,9	81,8
Златиборски област	85,4	85,3	84,6	84,5	84,6	85,2	85,6	86,4	86,6
Моравички област	84,1	85,4	84,7	86,4	85,7	85,8	85,3	86,9	84,0
Рашки област	79,8	81,0	82,7	82,3	80,0	79,0	78,6	79,0	81,7
Расински област	78,8	79,2	79,0	79,5	78,5	79,3	80,0	79,7	82,7
Регион Јужне и Источне Србије	0,0	86,7	86,7	86,0	85,9	85,7	86,7	86,4	88,9
Подунавски област	99,8	96,8	93,3	85,7	86,7	88,2	93,9	95,0	93,9
Браничевски област	97,8	98,1	97,4	97,6	98,7	98,5	98,3	95,7	94,8
Борски област	96,1	102,7	106,7	109,2	106,1	102,6	100,2	98,7	98,0
Зајечарски област	80,6	80,6	83,6	83,9	84,9	82,6	80,5	81,4	84,2
Нишавски област	83,5	85,1	84,3	85,8	86,7	85,5	86,5	86,5	89,8
Топлички област	69,4	71,1	71,8	74,3	74,3	75,6	74,2	74,4	81,4
Пиротски област	82,9	85,0	84,8	78,4	85,8	89,0	95,0	98,7	97,1
Јабланички област	76,1	74,6	75,4	75,7	74,8	75,4	74,1	74,6	78,9
Пчињски област	76,5	78,8	79,1	77,9	72,1	74,4	78,1	76,1	82,6

Извор: РЗС

- Просечно исплаћена **пензија** у 2018. износила је 25.317 динара и реално је повећана за +3,8% на међугодишњем нивоу. Просечно исплаћена пензија у децембру 2017. године износила је 26.324 динара, и реално је смањена за -0,1% у односу на новембар. Укупан број корисника пензија смањен је у односу на децембар 2017. за -0,3% (5.283 пензионера). Однос укупно броја запослених и укупног броја пензионера у 2018. износио је 1,2:1. Истовремено, просечна пензија чини 50,1% просечне нето зараде.

ПОТРОШАЧКЕ ЦЕНЕ

У 2018. остварена је нижа и стабилна **инфлација**, и у децембру је, као и у просеку на нивоу године, износила 2,0%. Инфлација је упоредива са нивоом инфлације карактеристичним за развијене тржишне привреде. Међугодишња инфлација је смањена са 3,0% у 2017. на 2,0% у 2018. години, што је у границама дозвољеног одступања од циља ($1,5 \pm 3,0\%$). У току 2018. кретала се испод 2%, при чему је максимум забележен у августу (2,6%), а минимум у априлу (1,1%).

У поређењу са 2017, све основне компоненте индекса потрошачких цена (ИПЦ-а), изузев услуга, спорије су расле у 2018. Највећи допринос м.г. инфлацији у 2018. години потекао је од цена хране (0,8 п.п.), првенствено поврћа (0,9 п.п.), затим цигарета (0,4 п.п.) и нафтних деривата (0,3 п.п.). Допринос цена осталих производа и услуга, заједно посматрано, износио је 0,5 п.п., што показује да су инфлаторни притисци са стране тражње и током 2018. били ниски. То потврђује и ниска и стабилна базна инфлација, која је у децембру износила 1,0%, колико је износио и њен просек за целу годину у односу на 2017. годину када је била 1,3%.

- На месечном нивоу потрошачке цене су у децембру забележиле раст од +0,1% у односу на новембар, што је резултат раста цена непрерађене хране (поврћа и меса), текстила за домаћинство и производа за одржавање стана. Регулисане цене су повећане на шта је у највећој мери допринео раст цена непрерађене хране и пад енергије, док је базна инфлација (укупна инфлација умањена за пад цена енергије, хране, алкохола и цигарета) остала непромењена у односу на новембар и износи 0,1%.

- Година је завршена са инфлацијом од 2,0% м.г. у децембру и истом толиком просечном инфлацијом на нивоу целе године, док је раст БДП-а превазишао очекивања из новембра и, према првој процени Републичког завода за статистику, износио је 4,4%. Остварена инфлација на крају године била је ближа пројектованој у фебруару и мају, а нешто нижа од пројектоване у августу и новембру. Главни разлог остварене ниже инфлације јесте цена нафте на светском тржишту, која је, након раста у највећем делу године, од октобра забележила оштар пад (у појединим данима децембра и на испод 50 долара по барелу, што је најнижи ниво од јула 2017.).

- Захваљујући постигнутој и одржаној ценовној стабилности, као и ниским инфлаторним притисцима у условима снажног привредног раста, финансијски сектор и привреда очекују да ће инфлација наставити да се креће у границама циља Народне банке Србије и у наредне две године.

Графикон 9. Допринос главних категорија цена

Извор: РЗС, МП – истраживање

Табела 10. Инфлација (HICP Хармонизовани индекси потрошачких цена)

	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Европска Унија	2,3	3,7	1,0	2,1	3,1	2,6	1,5	0,5	0,0	0,3	1,7	1,9
ЕУ (28 земаља)	2,4	3,7	1,0	2,1	3,1	2,6	1,5	0,5	0,0	0,3	1,7	1,9
Евро зона	2,1	3,3	0,3	1,6	2,7	2,5	1,4	0,4	0,0	0,2	1,5	1,7
Евро зона (19 земаља)	2,2	3,3	0,3	1,6	2,7	2,5	1,3	0,4	0,0	0,2	1,5	1,7
Евро зона (18 земаља)	2,2	3,3	0,3	1,6	2,7	2,5	1,3	0,4	0,0	0,2	1,5	1,7
Белгија	1,8	4,5	0,0	2,3	3,4	2,6	1,2	0,5	0,6	1,8	2,2	2,3
Бугарска	7,6	12,0	2,5	3,0	3,4	2,4	0,4	-1,6	-1,1	-1,3	1,2	2,6
Чешка	2,9	6,3	0,6	1,2	2,2	3,5	1,4	0,4	0,3	0,6	2,4	2,0
Данска	1,7	3,6	1,0	2,2	2,7	2,4	0,5	0,4	0,2	0,0	1,1	0,7
Немачка	2,3	2,8	0,2	1,1	2,5	2,1	1,6	0,8	0,1	0,4	1,7	1,9
Естонија	6,7	10,6	0,2	2,7	5,1	4,2	3,2	0,5	0,1	0,8	3,7	3,4
Ирска	2,9	3,1	-1,7	-1,6	1,2	1,9	0,5	0,3	0,0	-0,2	0,3	0,7
Грчка	3,0	4,2	1,3	4,7	3,1	1,0	-0,9	-1,4	-1,1	0,0	1,1	0,8
Шпанија	2,8	4,1	-0,2	2,0	3,0	2,4	1,5	-0,2	-0,6	-0,3	2,0	1,7
Француска	1,6	3,2	0,1	1,7	2,3	2,2	1,0	0,6	0,1	0,3	1,2	2,1
Хрватска	2,7	5,8	2,2	1,1	2,2	3,4	2,3	0,2	-0,3	-0,6	1,3	1,6
Италија	2,0	3,5	0,8	1,6	2,9	3,3	1,2	0,2	0,1	-0,1	1,3	1,2
Кипар	2,2	4,4	0,2	2,6	3,5	3,1	0,4	-0,3	-1,5	-1,2	0,7	0,8
Летонија	10,1	15,3	3,3	-1,2	4,2	2,3	0,0	0,7	0,2	0,1	2,9	2,6
Литванија	5,8	11,1	4,2	1,2	4,1	3,2	1,2	0,2	-0,7	0,7	3,7	2,5
Луксембург	2,7	4,1	0,0	2,8	3,7	2,9	1,7	0,7	0,1	0,0	2,1	2,0
Мађарска	7,9	6,0	4,0	4,7	3,9	5,7	1,7	0,0	0,1	0,4	2,4	2,9
Малта	0,7	4,7	1,8	2,0	2,5	3,2	1,0	0,8	1,2	0,9	1,3	1,7
Холандија	1,6	2,2	1,0	0,9	2,5	2,8	2,6	0,3	0,2	0,1	1,3	1,6
Аустрија	2,2	3,2	0,4	1,7	3,6	2,6	2,1	1,5	0,8	1,0	2,2	2,1
Пољска	2,6	4,2	4,0	2,6	3,9	3,7	0,8	0,1	-0,7	-0,2	1,6	1,2
Португалија	2,4	2,7	-0,9	1,4	3,6	2,8	0,4	-0,2	0,5	0,6	1,6	1,2
Румунија	4,9	7,9	5,6	6,1	5,8	3,4	3,2	1,4	-0,4	-1,1	1,1	4,1
Словенија	3,8	5,5	0,8	2,1	2,1	2,8	1,9	0,4	-0,8	-0,2	1,6	1,9
Словачка	1,9	3,9	0,9	0,7	4,1	3,7	1,5	-0,1	-0,3	-0,5	1,4	2,5
Финска	1,6	3,9	1,6	1,7	3,3	3,2	2,2	1,2	-0,2	0,4	0,8	1,2
Шведска	1,7	3,3	1,9	1,9	1,4	0,9	0,4	0,2	0,7	1,1	1,9	2,0
Велика Британија	2,3	3,6	2,2	3,3	4,5	2,8	2,6	1,5	0,0	0,7	2,7	2,5
Исланд	3,6	12,8	16,3	7,5	4,2	6,0	4,1	1,0	0,3	0,8	-1,7	0,7
Норвешка	0,8	3,4	2,3	2,3	1,3	0,4	2,0	1,9	2,0	3,9	1,9	3,0
Швајцарска	0,8	2,4	-0,7	0,6	0,1	-0,7	0,1	0,0	-0,8	-0,5	0,6	0,9
Македонија	2,2	7,6	-0,1	1,1	3,2	1,8	2,7	0,0	0,1	0,2	2,1	2,3
Србија	6,5	11,7	8,4	6,5	11,0	7,8	7,8	2,9	1,9	1,2	3,0	2,0
Турска	8,8	10,4	6,3	8,6	6,5	9,0	7,5	8,9	7,7	7,7	11,1	16,3
САД	2,6	4,4	-0,8	2,6	3,9	2,2	1,3	1,3	-0,8	0,5	1,7	2,2

Извор: Еуростат

ЦЕНЕ ПРОИЗВОЂАЧА ИНДУСТРИЈСКИХ ПРОИЗВОДА

- У периоду 2010-2018. године остварене су цикличне флукуације у кретању цена произвођача индустријских производа. Висок међугодишњи раст произвођачких цена у индустрији остварен је у 2010. и 2011. години (12,7% и 14,2%, респективно), док је у прерађивачкој индустрији остварен раст од 10,1% и 12,3%.
- Укупан **раст цене произвођача индустријских производа у 2018.** у односу на 2017. годину износи **2,2%** (прерађивачка индустрија 2,4%).
- Цене произвођача индустријских производа у 2018. годину, бележе раст код 13 области, а пад 10 области

Табела 29. Индеки цена произвођача индустријских производа, по делатности КД 2010,

	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Индустрија - укупно	112,7	114,2	105,6	103,6	100,7	100,2	99,6	103,4	102,2
Прерађивачка индустрија	110,1	112,3	105,4	102,9	99,4	99,5	99,5	103,8	102,4
Производња прехрамбених производа	106,9	122,6	104,2	107,3	97,4	101,0	102,0	101,1	99,2
Производња пића	104,4	112,8	107,0	109,6	102,9	105,3	97,9	100,4	100,2
Производња дуванских производа	104,3	106,9	105,4	112,0	107,5	104,3	113,5	115,5	110,4
Производња текстила	104,1	114,6	101,9	101,1	100,7	106,4	100,8	97,0	97,3
Производња одевних предмета	106,5	118,9	112,9	103,1	98,5	102,9	99,4	97,9	102,0
Производња коже и предмета од коже	103,9	103,9	106,5	105,6	103,5	100,2	101,2	95,7	93,5
Прер. дрвета и произ. плуте, сламе и прућа, осим намештаја	100,2	101,7	98,1	106,9	105,8	101,6	100,1	103,9	99,5
Производња папира и производа од папира	102,1	106,7	99,5	97,9	97,0	105,5	105,4	102,2	104,0
Штампање и умножавање аудио и видео записа	115,4	111,5	96,7	105,6	100,9	94,2	98,5	77,7	95,3
Производња кокса и деривата нафте	134,9	120,7	119,7	92,4	91,9	76,9	85,2	122,2	119,1
Произ. хемикалија и хемијских производа	118,8	112,2	114,4	103,3	105,9	103,6	96,2	100,9	98,4
Произ. основних фармацеутских произ. и преп.	103,6	106,2	94,4	106,1	98,9	91,4	95,9	99,7	101,7
Производња производа од гуме и пластике	109,0	1035	101,9	90,0	100,5	102,1	101,5	101,7	103,9
Произ. производа од осталих неметалних минерала	102,9	100,0	102,6	102,6	103,0	101,2	100,7	102,0	101,8
Производња основних метала	115,9	104,4	99,9	98,7	97,8	100,9	99,2	115,0	101,1
Произ. металних производа, осим машина и уређаја	109,5	104,7	104,3	103,4	100,0	100,9	100,1	101,8	102,8
Произ. рачунара, електронских и оптичких производа	102,0	105,5	103,6	102,1	101,6	102,6	100,2	111,3	110,3
Производња електричне опреме	116,1	107,0	103,7	100,1	100,0	102,2	100,5	99,9	96,9
Произ. непоменутих машина и опреме	104,9	106,4	101,8	101,7	98,8	103,6	102,3	99,3	99,9
Произ. моторних возила, приколица и полупр.	105,3	105,6	102,9	100,4	97,5	99,7	100,3	100,8	99,5
Производња осталих саобраћајних средстава	106,3	101,5	106,5	100,6	100,0	100,0	100,0	103,3	95,8
Производња намештаја	108,1	109,1	106,2	104,7	100,8	102,4	100,0	102,3	100,6
Остале прерађивачке делатности	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	105,3	101,7

Извор: РЗС; МП-истраживање

- **Посматрано по областима**, анализа произвођачких цена у 2018. у односу на 2017. годину у посматраном периоду показује да је **највећи раст** цена забележен у: Производња кокса и деривата нафте (19,1%), Производњи дувана (10,4%) и Производња рачунара, електронских и оптичких производа.
- **Цене произвођача индустријских производа за домаће тржиште у Q4 2018.** су **смањене**, што је успорило њихов мг. раст на 1,1% у децембру. То је првенствено резултат успоравања мг. раста цена у производњи енергије (пре свега домаће сирове нафте и нафтних деривата), с обзиром на то да је њихов допринос расту цена произвођача смањен на око 0,7 п.п. у децембру (са око 3,2 п.п. у септембру).

Глобални индекс конкурентности (GCI)

Према **Индексу глобалне конкурентности – GCI** (Извештај о глобалној конкурентности Светског економског форума - WEF 2018.), Србија је према конкурентности близу просека 140 обухваћених земаља. Према GCI рангирана је на 65. месту и побољшала своју позицију за пет места у односу на 2017. годину.

- На светској ранг листи конкурентности (Извештај о глобалној конкурентности Светског економског форума - WEF 2018.) **Србија је напредовала за 5 места и рангирана је на 65. позицију у свету (од 140 држава).** Остварена вредност Индекса глобалне конкурентности (GCI) од 60,9 (теоријска вредност индекса се креће и интервалу од 0 која је најлошија вредност до максималне оцене - 100) је најбољи резултат од 2010. године. Али постигнут резултат остаје и даље прилично низак јер је Србија конкурентнија само од око половине земаља (54%), а и даље је једна од најнеконкурентнијих земаља на европском континенту.
- Конкурентност привреда је најважнија детермината дугорочног привредног раста. Реформски заостатак у појединим областима утиче на конкурентску позицију Републике Србије. Према укупној конкурентности, Србија је у 2018. у односу на претходну годину остварила значајно побољшање вредности Индекса глобалне конкурентности. То је допринело да је у односу на земље у окружењу боље пласирана од Албаније (76. место) и скоро свих бивших југословенских република, Хрватске (68.), Црне Горе (71.), Македоније (84.) и Босне и Херцеговине (91.). Остале земље региона су и даље испред Србије са разликом од 13 и 14 места у случају Румуније (52.) и Бугарске (51.), док је Словенија знатно боље пласирана (35.), заостајање за 30 места.

Табела 30. Индикатори конкурентности земаља из окружења, ранг

Показатељи	АЛ	БиХ	БГ	МА	МК	РУ	СЛ	ХР	ЦГ	СРБИЈА		
										Ранг	Вредност	Удаљеност од лидера по вредности
GCI	76 ↑	91 ↓	51	48	84	52	35	68 ↓	71 ↑	65	60,9 ↑	25 ↑
Подиндекс: ПОДРЖАВАЈУЋЕ ОКРУЖЕЊЕ												
1. стуб: Институције (20 индикатора)	68	111	70	66	85	46	35	74	63	76 ↓	51,6 ↓	30
2. стуб: Инфраструктура (12)	100	89	58	28	80	55	35	36	86	48 ↑	73,0 ↑	23
3. стуб: Усвајање ИКТ (5)	74	86	30	51	70	36	43	53	58	60 ↓	56,9 ↑	34
4. стуб: Макроекономска стабилност (2)	97	73	52	43	70	53	1	106	102	64 ↑	75,0 ↑	25
Подиндекс: ЉУДСКИ КАПИТАЛ												
5. стуб: Здравство (1)	45	52	70	69	71	72	34	51	55	67	81,5 ↑	18
6. стуб: Вештине (9)	47	87	60	49	81	69	29	65	52	56 ↑	67,5 ↑	20
Подиндекс: ТРЖИШТЕ												
7. стуб: Тржиште добара (8)	58	106	62	82	107	56	27	71	45	66 ↑	56,5 ↑	24
8. стуб: Тржиште рада (12)	34	112	50	83	78	56	43	96	25	52 ↑	61,5 ↑	20
9. стуб: Финансијски систем (9)	105	83	71	66	80	101	60	62	51	79 ↑	55,9 ↑	36
10. стуб: Величина тржишта (2)	108	99	64	48	109	41	82	78	132	75 ↓	50,7 ↑	49
Подиндекс: ЕКОСИСТЕМ ИНОВАЦИЈА												
11. стуб: Динамика пословања (8)	48	106	61	75	57	64	24	81	50	59	60,9 ↑	25
12. стуб: Способност за иновирањем	91	114	48	39	98	57	28	63	74	56 ↑	39,7 ↑	48

Напомена: Плава стрелица указује на побољшање, а црвена на погоршање.

Извор: WEF - The Global Competitiveness Report 2018

- Анализа индекса конкурентности по појединачним стубовима показује да је од 12. стубова конкурентности Србија у односу на 2017. годину забележила побољшање вредности индекса GCI код свих стубова осим код стуба који мери развијеност и квалитет институција (-1,4 поена). Највећи напредак остварен је унутар стуба Макроекономска стабилност (+5 поена) и Финансијски систем (+4 поена).
- Пад вредности GCI за стуб Институције одразио се на његов лошији пласман за -11 места који је Србија остварила на ранг листи појединачно посматраних стубова. Од 11 стубова код којих је повећана вредност GCI, побољшање позиције на ранг листи остварило је њих 7, а по два су задржали исту позицију и пад. Макроекономска стабилност већ трећу годину бележи највећи

позитиван помак на ранг листи, у односу на 2017. годину (побољшање за +31 место), затим Финансијска стабилност (+18) и Тржиште добара (+12).

- Последњи, **12 стуб Индекса глобалне конкурентности (*The Global Competitiveness Index - GCI*) је Способност за** иновирањем. Мада у погледу иновација Србија углавном има тренд повећања (повећање за +2,6 поена у 2018.), у Србији ниво иновативне способности привреде остаје релативно низак, што је случај и са већином других привреда. Србија је и *вредносно* (39,7 поена) и према *рангу* (56. место) индикатора Способност за иновирањем у 2018. години побољшала своју позицију у окружењу и заостаје само за Словенијом (28) и Бугарском (48), а у рангу је са Румунијом (57). У Србији су сви индикатори у оквиру 12. стуба остварили боље оцене у односу на 2017. годину. Србија има конкурентске предности у погледу броја међународних ко-проналазака на милион становника, нивоа издатака на истраживање и развој у проценту од БДП и у погледу броја пријављених патената.